

KÜLTÜR-SANAT

Suda yüzen ya da havada süzülen bir masal

Fusun Onur'un "Evvel zaman içinde..."si bugünün masalına ve üç yılın ardından yeniden izleyicileri ağırlayan Venedik Bienali'ne bir sahne yaratıyor aynı zamanda.

25 Nisan Pazartesi 2022 Saat: 09:57

[Google Haberlere Abone ol](#)

Alev Toprak

Sanat dünyasının en hareketli, en kalabalık ve en çok konuşulan etkinliklerinden Venedik Bienali'nin sanat sergisi tüm ihtişamıyla son kez 2019'da ziyaretçileri ağırlamıştı. Pandemi nedeniyle 2021 yılında düzenlenemeyen bienal bu yıl nihayet, bir yıllık ertelemeyeyle 19-22 Nisan arasındaki ön gösterim günlerinde kapılarını açtı. Venedik Bienali, Cecilia Alemani'nin küratörlüğünde düzenlenen 59. Uluslararası Sanat Sergisi'nin yanı sıra Arsenale, Giardini ve şehrin farklı noktalarında Türkiye Pavyonu'nun da aralarında bulunduğu 81 ülkenin sergilerine 23 Nisan-27 Kasım 2022 tarihleri arasında ev sahipliği yapacak. Bu kapsamda Venedik Bienali Türkiye Pavyonu'nda Bige Örer küratörlüğünde, kavramsal sanatın öncülerinden Fusun Onur'un "Evvel zaman içinde..." adlı yeni eseri yer alıyor.

Aradan geçen üç yılın ardından bienal elbette her zamankinden biraz farklı görünüyordu bu sene. Ziyaretçilerin şık kıyafetlerine eşlik eden maskeleri vardı ve güvenlik görevlilerinin “eserlere dokunmayın” ya da “çantınıza dikkat edin çarpmasın” uyarılarının yerini daha çok “maskenizi takın” uyarısı alıyordu. Eserlere bakmaya başladığınız anda ise pandemi sürecinin etkisinin hem ana sergide hem ülke pavyonlarında daha derin olduğunu görebiliyordunuz. Pandeminin getirdiği güncel sorunların etkileşimlerini ve yeni düşünceleri yakalamak mümkündü. Özellikle son bienallerin arasında en güçlü ve belki de bienal tarihinin en sağlam duruşlu sergilerinden biri olan Venedik Bienali 59. Uluslararası Sanat Sergisi, güçlendirici feminist bir altyapıyı, teknoloji, doğa ve iklimle, kültürün karmaşık yapısıyla donatan bir incelikler şölenine dönüştürmüştü. Sürealist Leonora Carrington'ın (1917-2011) yazdığı bir çocuk kitabından ilhamla The Milk of Dreams (Rüyaların Sütü) başlığıyla düzenlenen sanat sergisiyle Füsun Onur'un “Evvel zaman içinde...”si arasındaki, kuşkusuz tesadüfen oluşmuş bağları fark etmek de mümkündü.

Öncü sanatçı Füsun Onur, basın bülteninde geçen anlatımla, “çalışmalarında, anlatsal ve dolaylı otobiyografik referanslarla yüklü, basit, gündelik malzemelerin doğasında bulunan mekân, zaman, ritim ve biçim potansiyellerini ele almayı seçmiş” bir isim. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nde Ali Hadi Bara Atölyesi'nde heykel eğitimi aldığı, ardından Fulbright bursuyla Maryland Institute College of Art'ta heykel bölümünde yüksek lisans eğitimine devam ettiği 1964–1966 yıllarından itibaren, hatta belki daha geriden başlatmak gerek, gençliğinden bu yana üretimini kendi yaşamıyla birleştiren ve kendi sözünü aramayı seçen biri Füsun Onur. Resmin ve heykelin sınırlarını avangart bir yaklaşımla tekrar tekrar açmaya adanmış pratiği onun izleyicisini de, esere nasıl yaklaşacağını yeniden düşünmeye davet ediyor her seferinde. Tıpkı “Evvel zaman içinde...” masal-sergisinde olduğu gibi.

Venedik Bienali Türkiye Pavyonu açılışı.

Bu kez Füsun Onur çok minik boyutlu, hafif, kolayca dağılabilecek gibi duran ama gücünü kırılğanlığından alan bir yapı kuruyor eserinde. Bir kedi ve farenin masalı bu... İklim için düzenlenen bir okul eyleminden haberdar olan fare Cingöz ve kedi Zorba ile Lolita, arkadaşlarını dünyanın gidişatından haberdar edip hep beraber bir şeyler yapmaya davet ediyorlar. Bu süreç fare Cingöz'ü Venedik'e

getirip âşık ediyor ve dünyanın dertleri arasından geçen bu minik kahraman kendini sevgiyle donatıyor yolculuğunun sonunda. Kedi ve farenin, av ile avcının şiddetsiz bir ortamda buluşması aslında bu hikâyeyi masal yapan, tümüyle sade ve güçlü bir anlatımı mümkün kılan da... Misinalarda tavandan sarkıtılan beyaz platformların üzerine yerleştirilen bu heykelcikler, havada süzülüyor ya da suda yüzüyor gibi görünüyor ister istemez. Tüm bu anlatı her an dağılacak gibi, işte kalıcılığı da tam buradan geliyor. Bu süzülme arasında izleyici nerede duracağını kendi seçiyor, eğilip kalkmak, yakınlaşıp uzaklaşmak mümkün. Böylece izleyicinin üzerinde kalıcı bir etki oluyor. Füsun Onur'un hareket kavramıyla ilişkisini de böylece ortaya koyan eserin 84 yaşındaki sanatçının en unutulmaz çalışmalarından biri olacağı şüphesiz. "Evvel zaman içinde..." bugünün masalına ve üç yılın ardından yeniden izleyicileri ağırlayan Venedik Bienali'ne bir sahne yaratıyor aynı zamanda.

600 BİNE YAKIN İZLEYİCİNİN GEZMESİ BEKLENİYOR

İstanbul Kültür Sanat Vakfı'nın (İKSV) koordinasyonunu üstlendiği, Dışişleri Bakanlığı himayesinde ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın katkılarıyla düzenlenen Venedik Bienali Türkiye Pavyonu, 23 Nisan-27 Kasım tarihleri arasında bienalin ana mekânlarından Arsenale'de yer alacak. Günümüzün en önemli sanat etkinliklerinden biri olarak kabul edilen Venedik Bienali 59. Uluslararası Sanat Sergisi'ni dünyanın dört bir yanından 600 bine yakın izleyicinin ziyaret etmesi bekleniyor.

Füsun Onur ve Bige Örer

SANATÇI MONOGRAFİSİ

Sergiyle eş zamanlı olarak hazırlanan ve Füsun Onur'un tüm sanat üretimini kronolojik bir yaklaşımla ele alan bir de monografi kitap, İKSV ve Mousse Publishing ortaklığında İngilizce olarak yayımlanıyor.

Yayında Ahu Antmen, Alev Ersan, Anna Boghiguan, Anne Barlow, Aslı Seven, Ayşe Erek, Chus Martínez, Defne Ayas, Deniz Gül, Fatih Özgüven, Gregory Volk, Hera Büyüктаşçıyan, HG Masters, Iwona Blazwick, İz Öztat, Kevser Güler, Leylâ Gediz, Misal Adnan Yıldız, Murat Alat, Necmi Sönmez, Paolo Colombo, Sally Tallant, Seza Paker ve Tolga Tüzün'ün yeni yazıları yer alıyor. Kitabın Türkçesi ise, İKSV ve Yapı Kredi Yayınları tarafından Nisan ayında yayımlanacak.

FÜSUN ONUR'UN KATILDIĞI SERGİLERDEN BİR SEÇKİ

Yapı Kredi Kültür Sanat (2007), Augarten Contemporary, Viyana (2010), İstanbul Modern (2011, 2014), Maçka Sanat Galerisi, İstanbul (1987, 1991, 1995, 2001, 2012, 2016) ve Arter, İstanbul (2014) gibi müze ve sanat mekânlarında kişisel sergiler açan ve karma sergilere katılan sanatçının eserleri, Staatliche Kunsthalle Baden-Baden (2001), ZKM, Karlsruhe (2004) ve Van Abbemuseum, Eindhoven'daki (2005) karma sergilerin yanı sıra İstanbul Bienalleri (1987, 1995, 1999, 2011, 2015), 2. Moskova Bienali (2007) ve dOCUMENTA(13), Kassel'de (2012) sergilendi.

İlk kişisel sergisini 1970'te Taksim Sanat Galerisi'nde açtı, ardından 7. Paris Genç Sanatçılar Bienali (1971), İstanbul Arkeoloji Müzeleri tarafından düzenlenen 'Açık Hava Sergileri' (1974, 1975, 1976, 1977) ve Antwerp, Belçika'daki 13. Middelheim Bienali (1975) gibi çeşitli sergilere katılan Füsun Onur, İstanbul'da yaşıyor ve üretiyor.